

L'església catalana parla de política

Els fulls parroquials no els fa el dimoni

El contingut d'alguns dels fulls parroquials que es fan a les diòcesis de Catalunya ha provocat més d'un ensurc en mitjans polítics, periodístics i fins i tot eclesiàstics. Molts hi han volgut veure l'actuació de "mans negres" amb interessos ocults. Però la realitat és una altra.

Amb motiu de l'Onze de Setembre d'enguany, el Full Dominical de les diòcesis de Solsona, Vic i Tarragona publicava un article de fons en què es proclamava el dret de Catalunya a l'autodeterminació. L'escàndol, sobretot a la premsa de Madrid, va ser immediat. Una revista d'abast estatal titulava: "Curas contra Espana". Els partits no nacionalistes acusaven CiU d'estar al darrere de tot i d'utilitzar l'església al servei de la seva "ambigüitat nacionalista". Després d'uns dies de silenci els tres bisbes manifestaven que ells no eren els autors materials de l'article i que aquest era responsabilitat directa dels redactors del Full.

A mitjans de novembre, quan la polèmica de l'autodeterminació semblava morta, un editorial del Full Dominical del bisbat de Girona criticava durament les campanyes de propaganda institucional de la Generalitat de Catalunya. La reacció del president Pujol va ser fulminant, qualificant les crítiques d'"injustes i feridores". Mitjans pròxims al president s'apressaren a vincular el bisbe de Girona, **Jaume Camprodon**, amb el secretari general d'ERC, **Àngel Colom**. En realitat, l'única vinculació entre ambdós és que Camprodon feia de bisbe a Vic quan Colom era seminarista a la capital d'Osona. Camprodon, també després d'un silenci prudencial, va negar que ell fos l'autor de l'article. Les crítiques a la Generalitat havien estat redactades pel director del Full: **Miquel Àngel Ferrés**, un jove capellà de la parròquia de Sant Cugat de Salt.

Aquests són els dos episodis més recents d'una llarga llista de controvèrsies provocades pel contingut d'alguns dels fulls parroquials de les diòcesis catalanes. En cadascuna d'aquestes polèmiques els partits polítics s'han acusat mútuament de "ficar mà" en els continguts dels fulls, i la premsa ha especulat sobre

el mateix. Però la realitat acostuma a ser més senzilla. I més innocent.

ELS CAPELLANS SÓN ELS QUE MANEN

A Catalunya es publiquen tres fulls dominicals. Un cobreix les diòcesis de Solsona, Vic i Tarragona. Aquest Full té tres directors, un per diòcesi (**Clement Forner**, **Pere Casas** i **Eduard Canals**, tots tres capellans), i és el que ha comès més pecats, sobretot de caire

nacionalista. Un segon Full correspon al bisbat de Girona i és dirigit, com ja s'ha dit, per **Miquel Àngel Ferrés**, mossèn de la parròquia de Sant Cugat de Salt. El tercer full es distribueix a les quatre diòcesis restants: Barcelona, Tortosa, Lleida i la Seu d'Urgell. El director n'és des de fa més de vint anys mossèn **Joaquim Martínez Roura**, de Barcelona.

Dels tres fulls, el de Barcelona és el de continguts més moderats, tant en la qüestió na-

D'esquerra a dreta els bisbes Ricard M. Carles i Martí Alamis, de la diòcesi de Barcelona.

JORDI MOREIRA

cional (per posar un exemple, és l'únic dels tres redactat en bilingüe) com en la temàtica social. El seu director reconeix aquest caràcter moderat i el justifica per la "pluralitat" de la diòcesi barcelonina. La "pluralitat" a què es refereix mossèn Martínez s'explica per tres fets: en primer lloc, una part important dels fi-

dels de la diòcesi procedeix de la immigració i se la considera poc sensible a la realitat nacional; en segon lloc, el dèficit de capellans a la diòcesi ha provocat que moltes parròquies siguin conduïdes per capellans arribats d'altres zones de l'estat o bé per membres dels diferents ordes religiosos (la majoria d'aquests ordes són molt conservadors i, en alguns casos, hostils al fet català); i en tercer lloc, Barcelona

és la diòcesi del país en què els grups conservadors de cristians de base, tot i ser minoritaris, tenen més influència (especialment els membres de les comunitats neocatecumenals, coneguts pel sobrenom de "kikos" a causa del seu fundador, l'espanyol Kiko Argüello).

La moderació del Full de Barcelona contrasta amb la contundència nacionalista del de Solsona, Tarragona i Vic. Climent Forner assegura no haver-se sentit mai pressionat. "Ni pel bisbe ni per cap partit polític", diu. Els continguts nacionalistes del Full, però, compten amb suports fonamentals: d'una banda, la composició sociològica d'aquests tres bisbats afavoreix la introducció d'un discurs d'aquest tipus. A més, als redactors del Full no els emparen només les bases de les respectives diòcesis, sinó que també estan protegits per dalt, ja que els tres bisbes (Antoni Deig, Josep Maria Guix i Ramon Torrella) tenen una reconeguda trajectòria catalanista. Precisament fou el bisbe Antoni Deig qui aquest estiu posà damunt la taula la necessitat de la creació d'una conferència episcopal catalana, provocant un autèntic daltabaix polític.

De tota manera, Forner insisteix que el bisbe mai no supervisa el contingut del Full abans de la publicació, malgrat que, segons les seves paraules, "existeix una certa ambigüitat sobre la responsabilitat final dels continguts del Full". Aquesta ambigüitat és la que fa que "darrere el Full Parroquial molta gent hi vegi la mà del bisbe".

Mossèn Ferrés coincideix amb mossèn Forner que la premsa ha exagerat sovint la importància del contingut dels fulls. Segons Ferrés, "als mitjans de comunicació els costa acceptar que dins l'església també hi ha pluralisme". "La polèmica sobre el paper dels fulls parroquials -argumenta Miquel Àngel Ferrés- té molta

Jaume Camprodon, bisbe de Girona, Antoni Deig, bisbe de Solsona, i Joan Carrera, bisbe auxiliar de Barcelona.

ARXIU

relació amb el nacionalisme. De tort o de través sempre hi ha de fons el mateix". Ferrés tampoc no s'ha sentit mai pressionat per cap sector social, polític o eclesial. "La pressió més difícil de vèncer sol ser l'autocensura. Cal tenir en compte —continua el jove rector gironí— que si bé el Full no és l'òrgan oficial del bisbat, sí que és un òrgan oficiós".

En mitjans eclesialstics s'argumenta que res del que ara passa amb els fulls representa una novetat destacable. En primer lloc, recorden que en segons quins moments del franquisme l'església va utilitzar aquests mateixos mitjans per fer sentir la seva veu crítica. Precisament la redacció del Full de Barcelona fou destruïda per una bomba de l'ultradreta arran d'un article en què aquest mitjà criticava durament el famós procés de Burgos. No va ser aquest l'únic fet sonat. Arran de la detenció de Jordi Pujol, l'òrgan oficial de l'episcopat espanyol, la revista *Ecclesia*, va fer un article sobre la tortura acompanyat d'uns comentaris crítics sobre la situació política que van molestar profundament el règim.

Pel que fa al tema del nacionalisme, aquests mitjans argumenten que "tot el que s'ha dit ja s'havia dit fa molt de temps". Amb aquesta frase els autors es refereixen a l'opuscle "Arrels Cristianes de Catalunya", publicat l'any 1986 i firmat per tots els bisbes del Principat. En aquest llibre els bisbes fixaven la seva posició respecte al fet nacional amb arguments com els següents: "(...) Catalunya constitueix per a tots els seus ciutadans la comunitat i la unitat cultural bàsiques (...)"; "l'existència de la nació catalana exigeix una adequada estructura jurídic-política que faci viable l'exercici

dels drets esmentats"; "els pobles que, com és el cas de Catalunya, tenen consciència de la seva història anterior a la formació de l'estat i mantenen, juntament amb aquesta consciència, una cultura i una llengua pròpies que no són les majoritàries de l'estat, guarden viva la convicció que no provenen de la divisió administrativa d'un estat-nació, sinó que són un component amb personalitat pròpia d'un estat plurinacional"; "voldríem que fossin, principalment, els nostres germans catòlics dels altres pobles d'Espanya els primers a comprendre i acollir aquestes aspiracions".

UN FENOMEN PRINCIPATÍ

Els fulls parroquials, en el seu format i característiques actuals, són un fenomen exclusivament principatí. Al País Valencià, els fidels que volen estar mínimament informats sobre els assumptes de l'església han de recórrer forçosament al periòdic setmanal *La Iglesia en Valencia*, que constitueix un pobre intent d'informar els fidels de les notícies que generen els bisbats. Aquest periòdic té un fort caràcter oficialista i el contingut va a càrrec dels sectors més immobiliistes de les diòcesis.

Emili J. Marín, director de la revista *Saó*, propera als sectors més progressistes de l'església al País Valencià, pensa que "l'absència de fulls parroquials al País Valencià és conseqüència de dos fets: aquí no tenim una expressió religiosa tant rica com la del Principat. A una expressió religiosa rica li correspon una oferta comunicativa rica". "El segon motiu —continua Marín— és el caràcter conservador i antinacionalista de l'església

valenciana. La nostra església no demana més autonomia ni reivindica la nostra llengua, i per tant els fulls que puguin existir són més anodins que els del Principat".

Per cert, que la possibilitat d'una oferta comunicativa més completa sembla que és una de les preocupacions de la jerarquia eclesialstica de Catalunya. En aquest sentit, diverses fonts consultades han expressat el seu malestar pel tractament que els mitjans de comunicació majoritaris donen a les activitats de l'església. En alguns casos s'acusa diaris i televisions de "sectarisme" i en altres de simple "desinterès". El cas és que a Catalunya l'església no troba prou altaveus per, segons el seu criteri, difondre amb garanties el missatge pastoral.

Segons que ha pogut saber EL TEMPS, la diòcesi de Barcelona té previst de posar en marxa dos nous projectes de comunicació: una emissora de ràdio, que portaria el nom de Ràdio Estel, i la creació d'una cadena de TV per cable. Aquest segon projecte està impulsat concretament per la Fundació Missatge Humà i Cristià, de la qual és director Antoni Escura. Segons sembla, també està prevista l'ampliació i modernització de l'actual oficina de premsa del bisbat sota la supervisió directa de mossèn **Joan Carrera**, bisbe auxiliar de Barcelona.

Sigui com sigui, sembla que l'església catalana continua tirant endavant una aposta informativa. La intenció hi és, malgrat que no la vulguin reconèixer oficialment. Un capellà d'una parròquia de Barcelona ho ha expressat d'una forma molt planera: "Ningú no informa sobre l'església i per això l'església s'espavila".

Eduard Voltas